

СТАНОВИЩЕ

от доктор Емил Спасов Панушев, професор, Варненски свободен университет
„Черноризец Храбър“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.8. Икономика
докторска програма Политическа икономия

Автор: Елица Василева Кантарджиева

Тема: „Глобализацията на икономиката и международните финансови институции“

Научен ръководител: професор доктор Даниела Николова Бобева-Филипова
– Институт за икономически изследвания при Българската академия на науките

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-22-146 от 22.01.2025 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Глобализацията на икономиката и международните финансови институции“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма Политическа икономия. Автор на дисертационния труд е Елица Василева Кантарджиева – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Икономически науки“ с научен ръководител проф. д-р Даниела Николова Бобева-Филипова от Института за икономически изследвания при БАН.

Представеният от Елица Василева Кантарджиева комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Докторантката е завършила бакалавърска степен по Макроикономика в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, и магистърска степен по Финансов

мениджмънт в същия университет. От м. март 2021 г. е редовен докторант в катедра „Икономически науки“ на Факултета по икономически и социални науки на ПУ.

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на научния проблем в дисертационния труд се определя от мястото и ролята на международните финансови институции за решаването на сложни проблеми в трансформацията на стопанските системи и подкрепата на държавите в решаването на кризисни явления, породени от глобализационните процеси. Докторантката е насочила изследването си към оценка на теоретичните концепции, определящи насоките на функциониране на международните финансови институции и оценка на тяхната дейност за преодоляване на последиците от съвременните кризи.

3. Познаване на проблема

Дисертационният труд показва, че докторантката е изследвала задълбочено водещи световни финансови институции и е дефинирала систематично характерните инструменти за осъществяване на тяхната мисия. Проучени са годишни доклади и оценки за резултатите от дейността на международните финансови институции и са формулирани авторски виждания за подходите при анализа на тяхното функциониране.

4. Методика на изследването

Избраната от докторантката методика на научното изследване е подходяща за решаването на поставените задачи в дисертационния труд. Използван е исторически подход за представяне на еволюцията във функционирането на международните финансови институции и тяхната класификация. Емпиричният анализ се базира на количествени и качествени оценки за резултатите от прилаганите финансови инструменти, а корелационният анализ изследва промените в активите на международните финансови институции.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е последен на същността и етапите на развитие на международните финансови институции, концептуалните основи на тяхното функциониране. Значително място е отделено на поведението на тези финансови институции по време на световни кризи и промените в техните активи. В сравнителен план са представени характеристики за дейността на разглежданите организации и са

институции, постигането на техните цели, прилаганите инструменти и оценките за резултатите.

Критичните бележки имат предимно технически характер и са свързани главно с оформянето на фигурите – двойни заглавия.

Във връзка с бъдещите проучвания на авторката бих препоръчал да обърни внимание на:

- Процесите на глобализация – те на практика не са спрели, или в обратна посока, както смята докторантката, а има забавяне в определена степен (slowbalization) – например явления като устойчивостта на глобалната търговия в Ковид кризата, географията на глобалната търговия, friendshoring, диверсификация на отрасловата структура.
- Кредитната политика – на практика международните финансови институции работят в подкрепа на кредиторите, каквито са и те самите, което поставя под въпрос ползата им за решаване на дълговите проблеми.

Посочените критични бележки и препоръки не намаляват качеството и количеството на получените резултати и приноси.

7. Автореферат

В автореферата на дисертационния труд, с обем от 32 страници, са разработени основните компоненти на подхода на докторантката към изследването – актуалност и значимост, обект и предмет на изследването, цели и задачи, авторски тези, методология на изследването, ограничения на изследването. Подробно е представена структурата, резултатите от проведеното проучване и изводите за ролята на международните финансови институции в световното стопанство. Справката за приносите отразява вижданията на авторката за постиженията в изследваната област, които са разделени на теоретико-методологични и теоретико-приложни. Включеният списък с публикации представят на резултатите от дисертационния труд, приложена е декларация за оригиналност, Изпълнени са всички нормативни изисквания.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд дават теоретико-методологичен подход за оценка на сложния и понякога противоречив характер на оценките за международните финансови институции. Теоретико-

анализирани рейтингови оценки на водещи агенции. В края на всяка глава са формулирани изводи от направеният анализ.

В дисертационния труд задълбочено са изследвани съществени аспекти от функционирането на международните финансови институции. На тази основа могат да се обобщят научни и научно-приложни приноси в следните насоки:

- Изведени са характерните особености на международните финансови институции и са систематизирани теоретични подходи в анализа на тяхния инструментариум. Този принос може да се определи като систематизиране и допълване на съществуващо знание.
- Дефинирани са предпоставки и насоки на промени в дейността на международните финансови институции. Разработена е система от показатели за оценка на стабилността на организациите и доказване на антицикличната им политика. Този принос може да се определи като систематизиране и допълване на съществуващо знание.
- Разработена е класификация на глобалните и регионалните международни финансови институции и е предложена методика за оценка на тяхната дейност от гледна точка на дефинираните им цели. Този принос има конкретен научно-приложен характер.

Представените приноси допълват научното знание за съвременните аспекти на функциониране на международните финансови институции. Те дават възможност за формулиране на подходи и намирането на практически решения в сложните процеси на трансформация на световното стопанство.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантката е публикувала резултати от изследването в дисертационния труд в том 12 на Научни трудове на факултета по икономически и социални науки и в два доклада на научни конференции. По този начин постиженията на Елица Василева Кантарджиева са достойни на научната общественост и специалистите по международни отношения.

Представените научни и научно-приложни приноси са дело на Елица Василева Кантарджиева. Те са резултат от проучване на годишни доклади, теоретични виждания и практиката на функционирането на международните финансови

приложните резултати са подходяща основа за идентифициране на позициите на държавите към дейността на международните финансови институции в глобален и регионален аспект..

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Елица Василева Кантарджиева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Политическа икономика като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Елица Василева Кантарджиева в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма Политическа икономика.

22.03.2025 г.

Изготвил становището:

/проф. д-р Емил Панушев/